

**Informacje o charakterze jakościowym
dotyczące zarządzania ryzykiem istotnym
Banku Spółdzielczego w Jabłonce**

**CELE STRATEGICZNE ORAZ ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM
ISTOTNYM**

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Jabłonce, zwany dalej Bankiem, związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest **ryzyko kredytowe** oraz jego pochodne tj. ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko inwestycji finansowych. Jednocześnie w Banku występują również inne rodzaje ryzyka, które Bank identyfikuje. Ryzyka, które zostały uznane przez Bank za istotne na podstawie przyjętych kryteriów istotności to:

1. Kredytowe, w tym koncentracji, kontrahenta i inwestycji finansowych,
2. Ryzyko płynności,
3. Ryzyko stopy procentowej,
4. Ryzyko walutowe,
5. Ryzyko operacyjne,
6. Ryzyko ICT,
7. Ryzyko braku zgodności,
8. Ryzyko biznesowe, (w tym wyniku finansowego), będące pochodną pozostałych ryzyk,
9. Ryzyko kapitałowe, niewypłacalności - zgodnie z Metodyką BION,
10. Ryzyko dźwigni finansowej,
11. Ryzyko ESG – zarządzane w ramach ryzyka kredytowego i operacyjnego

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku Strategia działania Banku (...) oraz Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (...), a także zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

1. Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu.
2. Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki.

3. Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR. (BASEL III).
4. Szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.
5. Analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
6. Uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
7. Agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku.
8. Raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej.
9. Audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku.
10. Wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.
11. Wdrożenie w Banku odpowiedniej kultury zarządzania ryzykiem.

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD IV/CRR. Zasady opracowania Strategii działania (zwanej również planem wieloletnim lub polityką długookresową) zawarte są w Instrukcji opracowania i monitorowania planów ekonomiczno-finansowych.
2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (...)”, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i długookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym (ryzykiem biznesowym). Cele strategiczne, długookresowe (Polityki długoterminowe) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawierają załączniki nr 1-9 do ww. Strategii.
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku.
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja wdrożonych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.
7. Bieżąca aktualizacja szczegółowych pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
8. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.
9. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji.
2. Identyfikację i ocenę ryzyka.
3. Limitowanie ryzyka.
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
5. Raportowanie.
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

RYZIKO KREDYTOWE:

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne,
- 5) ocena ryzyka ESG,
- 6) przeprowadzanie testów warunków skrajnych z uwzględnieniem czynników ESG.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce kredytowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Budowa zdywersyfikowanego portfela kredytowego:

1. Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
2. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.
3. Bank ustala limity zaangażowania dostosowane do limitów strategicznych (ogólnego poziomu ryzyka) określonych przez Radę Nadzorczą.
4. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.
5. Z uwagi na specyfikę inwestycje finansowe Banku cechuje wysokie bezpieczeństwo. Bank dywersyfikuje portfel inwestycji, przyjmując zasadę że ponad 80% inwestycji to inwestycje w instrumenty nie podlegające pod zapisy Rekomendacji B Komisji Nadzoru Finansowego, to jest inwestycje w instrumenty kapitałowe Banku Zrzeszającego, lokaty w tym Banku

Zrzeszającego oraz papiery wartościowe Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

6. Bank oferuje klientom detalicznym ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie (EKZH) oprocentowane zmienną oraz okresowo (na minimum 5 lat) stałą stopą procentową.

7. Bank ustala, że w kolejnych latach strategii będzie dążył do osiągnięcia udziału kredytów oprocentowanych stało – zmienną stopą procentową, zgodnie z założeniami:

L.p.	Wskaźnik / rok	2025	2026	2027
1	udział detalicznych EKZH oprocentowanych stało – zmienną stopą procentową w portfelu detalicznych EKZH	1%	1,5%	2%

Działania zabezpieczające:

1. Działania zabezpieczające podejmowane są w dwóch podstawowych obszarach:
 - a) ryzyko pojedynczej transakcji,
 - b) ryzyko portfela.
2. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:
 - a) Wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum egzystencji lub średniego miesięcznego wynagrodzenia także dane statystyczne pochodzące z międzybankowych baz danych.
 - b) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank.
 - c) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,
 - d) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
 - e) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku,
 - f) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,
 - g) analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie,
 - h) analiza ilościowa i jakościowa podmiotów wnioskujących o kredyt.
3. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:
 - a) dywersyfikacja kredytów,
 - b) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku.
 - c) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
 - d) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej, z uwzględnieniem analizy ilościowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - e) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
 - f) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK).
 - g) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów

zagrożonych,

h) analiza wpływu bancassurance na ryzyko kredytowe,

i) Analiza ryzyka ESG w perspektywie 10 letniej.

4. W ramach polityki dotyczącej zabezpieczeń opisanej w Polityce kredytowej Bank zawiera politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

5. W celu ograniczania skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w niniejszej Strategii zatwierdza maksymalny wskaźnik LtV, który wynosi:

Limit LtV		
dotyczy ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie		
Lp.	Założenia	Poziom maksymalny
1.	ekspozycje kredytowe zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych	80 %
2.	ekspozycje kredytowe zabezpieczone na nieruchomości komercyjnej przychodowej	75%
3.	ekspozycje kredytowe zabezpieczone na nieruchomości komercyjnej pozostałej	80 %
4.	ekspozycje kredytowe zabezpieczone na nieruchomości komercyjnej pozostałej związane z finansowaniem gruntów rolnych, które jednocześnie stanowią zabezpieczenie udzielonej ekspozycji kredytowej	90%
5.	w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym, lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP, przeniesienie określonej kwoty w złotych lub w innej walucie na własność banku, zgodnie z art. 102 ustawy – Prawo bankowe, przeniesienie środków klienta zgromadzonych na rachunku III filaru, w ramach systemu emerytalnego tj. na Indywidualnym Koncie Emerytalnym (IKE) lub Indywidualnym Koncie Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE)	80 %

6. W celu ograniczania skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w niniejszej Strategii zatwierdza optymalny wskaźnik DtI.

Wskaźnik DtI - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia. Wskaźnik DtI w Banku jest ustalony na poziomie określonym przez SSOZ BPS w Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym i nie wymaga akceptacji SSOZ BPS:

A. Wskaźnik Dtl (debt to income) dla kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie		
Lp.	Założenia	Wskaźnik maksymalny
1.	dla dochodu netto nieprzekraczającego poziomu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ¹	50 %
2.	dla dochodu netto przekraczającego poziom przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ²	65%

7. Wskaźnik DStI - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia w przypadku detalicznych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Wskaźnik DStI w Banku jest ustalony na poziomie określonym przez SSOZ BPS w Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym i nie wymaga akceptacji SSOZ BPS:

B. Wskaźnik DStI (debt service to income) dla kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie, udzielanych osobom fizycznym na cele niezwiązane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego lub niezwiązane z działalnością gospodarczą		
Lp.	Założenia	Wskaźnik maksymalny
1.	dla dochodu netto nieprzekraczającego poziomu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ³	50 %
2.	dla dochodu netto przekraczającego poziom przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce ⁴	65 %

Bez względu na powyższe limity akceptacja wskaźnika DStI:

- 1) na poziomie wyższym niż 40% dla dochodu netto nieprzekraczającego poziomu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce;
- 2) na poziomie wyższym niż 50% dla dochodu netto przekraczającego poziom przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce,

może następować wyłącznie w drodze wyjątku. Zastosowanego wyjątku nie należy traktować jako odstępstwo. Sytuacja taka wymaga indywidualnej oceny ryzyka, wraz z uzasadnieniem przyjętego, podwyższonego wskaźnika DStI. Portfel ekspozycji z podwyższonym poziomem DStI podlega dodatkowemu monitoringowi. Polityka Banku powinna być na bieżąco aktualizowana z uwzględnieniem przedmiotowych monitoringów. Bank określa maksymalny limit wartości ekspozycji kredytowych, w przypadku których zastosowano wyższy poziom DStI na poziomie maksymalnym wynoszącym 20% kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie.

Bank informuje każdorazowo klienta o podwyższonym ryzyku takiego produktu oraz negatywnym wpływie na możliwość realizacji przez klienta większych wydatków lub tworzenia oszczędności.

¹ Na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy Prawo bankowe Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku dla poszczególnych miesięcy bieżącego roku (po jego zakończeniu).

² Jak wyżej.

³ Na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy Prawo bankowe Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku dla poszczególnych miesięcy bieżącego roku (po jego zakończeniu).

⁴ Jak wyżej

Działania organizacyjno-proceduralne:

1. Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych. Decyzja kredytowa, która spowoduje znaczące przekroczenie zaangażowania wobec kredytobiorcy wymaga dodatkowo opinii Komórki monitorującej ryzyko. Ocenę ryzyka portfela przygotowuje Komórka monitorująca ryzyko.
2. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Zastępca Prezesa Zarządu, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu.
3. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem inwestycji.
4. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem inwestycjami finansowymi sprawuje Członek Zarządu.
5. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem inwestycji finansowych pełni Prezes Zarządu (członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym).
6. W Banku funkcjonują regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które podlegają okresowej weryfikacji.
7. Zarząd zatwierdza zasady oceny ryzyka:
 - a) Indywidualnej oceny ryzyka instrumentu przed podjęciem decyzji o inwestycji, w tym analiza ryzyka kontrahenta,
 - b) Zasady monitorowania inwestycji,
 - c) Zasady wyceny instrumentów finansowych,
 - d) Zasady oceny ryzyka portfela inwestycji
8. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej ocenie w ramach audytu wewnętrznego przez Komórkę audytu wewnętrznego – odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego.
9. Akceptowalny poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko) określony zostaje jako 60% funduszy własnych Banku, co oznacza, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego może osiągnąć poziom do 60%.
10. Akceptowalny poziom ryzyka inwestycji (apetyt na ryzyko) zawiera poniższa tabela:

L.p.	Rodzaj limitu	Maksymalny % Funduszy Własnych Banku
1	Dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa o stałej stopie procentowej z terminem pozostającym do wykupu powyżej 1 roku	100
2	Dłużne papiery wartościowe emitowane lub poręczone przez jednostki samorządu terytorialnego oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa	30 (w tym emitowane przez przedsiębiorstwa max 15)
	Dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki, za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez BPS S.A.	25
3	Certyfikaty inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych	5

	Zamkniętych	
4	Jednostki uczestnictwa Funduszy Inwestycyjnych Otwartych z zastrzeżeniem, że fundusze inne niż pieniężne i instrumentów skarbowych mogą stanowić nie więcej niż 10% funduszy własnych Banku	25
5	Zaangażowanie w certyfikaty depozytowe Banku Zrzeszającego i spółek zależnych od BPS S.A.	10
6	Zaangażowanie w stosunku do jednego podmiotu (łącznie z ekspozycjami kredytowymi wobec tego podmiotu - bez Skarbu Państwa)	25
7	Zaangażowanie w obligacje i bony Skarbu Państwa oraz bony pieniężne	700
8	Inwestycje w nieruchomości	10
9	Limit straty z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych - ustalony jako procent Funduszy własnych Banku	2

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej.
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu UE.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce Płynności oraz w Polityce Handlowej (inaczej w Planie działań marketingowych), stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Odpowiednia struktura aktywów:

1. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.
3. Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:
 - a) płynności,
 - b) bezpieczeństwa,

c) rentowności.

4. Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe, określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

Budowa stabilnej bazy depozytowej:

1. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
3. Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
4. Przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.
5. Prowadzona przez Bank polityka cenowa (polityka stóp procentowych) pozwala na utrzymanie depozytów na właściwym poziomie.

Utrzymanie nadzorczych miar płynności:

1. Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.
2. Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.
3. Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.
4. Bank systematycznie bada i przestrzega nadzorczych miar płynności określonych w odpowiedniej uchwale Komisji Nadzoru Finansowego.
5. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

Działania w celu osiągnięcia nadzorczych miar płynności, wynikających z Pakietu CRD

IV / CRR:

1. W związku z wejściem w życie Pakietu CRD IV / CRR Bank jest zobligowany do utrzymania od 01 stycznia 2016r. wskaźnika płynności krótkoterminowej (LCR) na poziomie minimum 0,7.
2. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE Bank jest zobowiązany wyliczać wskaźnik pokrycia aktywów wymagających stabilnego finansowania pasywami stabilnymi (NSFR).
3. W celu utrzymania w. wskaźników Bank powinien:
 - a) okresowo weryfikować metody zarządzania ryzykiem płynności,
 - b) okresowo weryfikować regulacje wewnętrzne Banku pod względem Pakietu CRD IV / CRR,
 - c) utrzymywać w strukturze aktywów papiery skarbowe oraz bony pieniężne NBP cechujące się wysoką jakością i stabilnością, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia UE,
 - d) aktualizować system informatyczny i sprawozdawczy,
 - e) uwzględnić w testach warunków skrajnych wpływ ryzyka ESG i ICT na kształtowanie się poziomu depozytów.

Działania w celu dostosowania regulacji wewnętrznych Banku do Rekomendacji „P”::

1. Opracowanie zmian do Polityki płynności, ze szczególnym uwzględnieniem opracowania założeń przeprowadzanych testów warunków skrajnych.
2. Uzupełnienie planów awaryjnych, dostosowanych do opracowanych testów warunków skrajnych.
3. Wprowadzenie zapisów dotyczących dodatkowej dywersyfikacji źródeł finansowania oraz awaryjnych źródeł finansowania.
4. Weryfikacja wskaźników charakteryzujących ogólnym profil ryzyka (apetyt na ryzyko),
5. Weryfikacja struktury organizacyjnej pod kątem rozdzielenia zadań związanych zawieraniem transakcji od oceny ryzyka,
6. Inne, wynikające z zaleceń audytu.

Akceptowalny poziom ryzyka płynności i finansowania określony zostaje jako 2% funduszy własnych Banku, co oznacza, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności może osiągnąć poziom do 2%.

RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) zarządzanie ryzykiem marż kredytowych, z uwzględnieniem premii za płynność (CSRBB),
- 3) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 4) Utrzymanie wskaźników EVE i NII na poziomie wymaganym przez zapisy Rekomendacji G KNF,

- 5) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych,
- 6) analiza wpływu warunków cenowych produktów kredytowanych na cele zrównoważonego rozwoju na marżę odsetkową.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce Stóp procentowych oraz w Polityce Handlowej (planie działań marketingowych), stanowiącej założeń do planu ekonomiczno – finansowego i będącej uszczegółowieniem Strategii.

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na :
 - a) analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
 - b) analizach narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
 - c) prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
 - d) dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
 - e) przestrzeganiu ustalonych limitów,
 - f) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
 - a) kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
 - b) wydłużanie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
 - c) skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
 - d) zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
 - e) stosowanie umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
 - f) zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - g) zmianę strategii kredytowej.
3. Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - a) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - b) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
 - c) strategię działania i rozwoju Banku,
 - d) marże realizowane na poszczególnych produktach.
4. Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.
5. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej są określone w założeniach do planu ekonomiczno – finansowego.
6. Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.
7. Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na spłacalność kredytów oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.
8. Bank uwzględnia konieczność wprowadzenia zmian oprocentowania kredytów poprzez odejście od stosowania stawki WIBOR na stawkę WIRON. Bank uwzględni ww. zmianę w metodykach oceny ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego.

Z uwagi na wdrożenie zapisów Rekomendacji S, dotyczących udzielania kredytów na stałą lub okresowo stałą stopę procentową znaczenia nabiera zarządzanie ryzykiem krzywej

dochodowości. Wynikający z Rekomendacji S obowiązek zapewnienia możliwości zamiany przez klientów detalicznych oprocentowania zmiennego na oprocentowanie stało-zmienne zwiększa ryzyko opcji klienta.

Akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej określony zostaje jako 2% funduszy własnych Banku, co oznacza, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej może osiągnąć poziom do 2%.

RYZIKO WALUTOWE:

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Na rynku walutowym, Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególnie nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut) .
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczone są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie wynosiła: udział zobowiązań

sektora budżetowego oraz niefinansowego w walutach obcych do sumy bilansowej nie przekroczy 25%.

Akceptowalny poziom ryzyka walutowego określony zostaje jako 2% funduszy własnych Banku, co oznacza, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego (rynkowego) wynosi do 2%.

RYZIKO OPERACYJNE ORAZ RYZYKO BRAKU ZGODNOŚCI:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
2. prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
3. opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
4. zarządzanie kadrami, z uwzględnieniem ryzyka ESG,
5. określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
6. zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
7. przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego,
8. weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym stanowiącej uszczegółowienie Strategii oraz w Polityce zgodności.

Podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym to:

1. Opracowanie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz bezpieczeństwem Banku, dostosowanych do przepisów zewnętrznych, z wykorzystaniem procedur wzorcowych Banku Zrzeszającego.
2. Okresowa weryfikacja przyjętych procedur wewnętrznych.
3. Identyfikacja i rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności.
4. Wycena strat zdarzeń ryzyka operacyjnego.
5. Analiza zagrożeń i propozycja działań w celu ograniczania ryzyka operacyjnego.
6. Przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz testów ciągłości działania.
7. Raportowanie wyników analiz i ocen Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej
8. Podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.
9. Kontrola wewnętrzna i audyt.
10. Szkolenia pracowników, członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat:

- 1) Rejestrowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności. Stałe doskonalenie procesu identyfikacji i rejestracji incydentów i strat.
- 2) Analiza zdarzeń zawartych w rejestrze, wyjaśnianie ich przyczyn, analiza częstotliwości występowania.
- 3) Analiza strat z tytułu ww. rodzajów ryzyka oraz możliwości ograniczania ich skutków.
- 4) Raportowanie skutków ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej.
- 5) Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków ww. zdarzeń, przy zachowaniu opłacalności podejmowanych działań.
- 6) Organizacja procesu zarządzania ww. ryzykami z uwzględnieniem zadań Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.
- 7) Organizacja systemu przepływu informacji o zmianach przepisów zewnętrznych i wewnętrznych.
- 8) Sporządzanie mapy ryzyka w celu podejmowania działań zabezpieczających.
- 9) Wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych.
- 10) utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.
- 11) Analiza i raportowanie incydentów naruszenia bezpieczeństwa płatności elektronicznych.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego:

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności odbywa się na każdym stanowisku pracy Banku w oparciu o wykaz zdarzeń zawartych w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Każdy pracownik Banku ma obowiązek zgłaszania do Komórki monitorującej ryzyko incydentów i po wyjaśnieniu przyczyn Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz rejestruje zdarzenie ryzyka operacyjnego. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz odpowiedzialny za prowadzenie rejestru dokonuje ostatecznej klasyfikacji zdarzenia i raportuje, zgodnie z szczegółową procedurą opisaną w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank rejestruje wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego bez względu na wysokość straty i częstotliwość występowania. Progi strat przyjmowane do raportowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej określone są w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. (*Rekomendacja M/7.11*)

Ocena i monitorowanie ryzyka operacyjnego:

Zasady wyceny kosztów finansowych i niefinansowych zdarzeń ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności są opisane w załączniku nr 2 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Na podstawie ww. algorytmu komórka odpowiedzialna za prowadzenie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego ma za zadanie oszacowanie kosztów zdarzeń, sporządzenie mapy ryzyka oraz raportowanie o wysokości poniesionych strat, podjętych działaniach itp. do Zarządu i Rady, w ramach systemu informacji zarządczej.

Działania zabezpieczające:

- 1) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku
- 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku.
- 3) Zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.
- 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
- 5) osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.
- 6) Stosowanie ubezpieczeń.
- 7) Tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania.
- 8) Okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

Transfer ryzyka:

Bank stosuje następujące metody transferu ryzyka:

1. Ubezpieczenia,
2. Pokrycie kosztów strat przez pracownika winnego zaniedbań,
3. Outsourcing.

Opis zasad stosowania odpowiednich form transferu ryzyka zawierają szczegółowe procedury operacyjne Banku.

Zarządzanie kadrami:

- 1) Zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego bank na wszystkich szczeblach zarządzania.
- 2) Stosowanie zasad dobrej praktyki bankowej w relacjach z klientami.
- 3) Analiza skarg i wniosków związanych z działalnością Banku.
- 4) Unikanie konfliktów interesów.
- 5) Stosowanie Polityki różnorodności.
- 6) Przygotowanie stanowisk pracy i wewnętrznych procedur Banku do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.
- 7) Organizacja szkoleń.
- 8) Kontrola wewnętrzna.

Zarządzanie ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu:

1. Bank jest instytucją zobowiązaną w rozumieniu Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i zapewnia skuteczną ochronę przed działaniami o charakterze przestępczym.
2. Zarządzanie ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu jest

zorganizowane w czterech obszarach funkcjonowania Banku:

- a) Biznesowym,
 - b) Rozliczeniowym,
 - c) Zarządczym,
 - d) Zgodności (compliance).
3. Na poziomie biznesowym realizowane są zadania obejmujące ocenę ryzyka klienta na etapie nawiązywania współpracy, w trakcie współpracy oraz w przypadku przeprowadzania transakcji okazjonalnych. Każdy pracownik pierwszego poziomu zarządzania powinien realizować zadania związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w obszarze biznesowym.
 4. Na poziomie rozliczeniowym Specjalista AML weryfikuje oceny ryzyka sporządzane w ramach obsługi klienta oraz generuje raporty w zakresie ryzyka ML na podstawie transakcji realizowanych przez klientów w trybie zdalnym.
 5. Na poziomie zarządczym Oficer AML odpowiada za dostosowanie zasad zarządzania ryzykiem prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu do przepisów zewnętrznych, zapewnia odpowiedni poziom raportowania w sprawie AML do Zarządu i Rady Nadzorczej, opiniuje zasady współpracy z klientami podejrzanymi o pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu.
 6. Na poziomie zgodności Komórka ds. zgodności opiniuje opracowane przez Oficera AML procedury oraz sporządza raport w sprawie oceny efektywności zarządzania ryzykiem prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.
 7. Prezes Zarządu przeprowadza testowanie stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej w obszarze AML.
 8. Niezależną ocenę zmaterializowanego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu przeprowadza Komórka ds. ryzyka.
 9. Nadzór nad procesem przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu sprawuje Członek Zarządu (ds. finansowo – księgowych).

Docelowy profil ryzyka operacyjnego:

Docelowy profil ryzyka operacyjnego określono na podstawie wybranych czynników ryzyka operacyjnego ujętych w metodzie oceny nadzorczej BION, w ujęciu czasowym, zgodnym z aktualną Strategią działania Banku.

Ocena profilu ryzyka przyjęta w Metodyce BION:

Lp.	Wskaźniki ilościowe	OCENA			
		1	2	3	4
1	Wielkość rezerw na sprawy sądowe /fundusze własne	0,25 % włącznie	od 0,25 % do 0,50 % włącznie	Od 0,5 % do 1% włącznie	powyżej 1%
2	Wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na każdy milion sumy bilansowej	do 20 zł włącznie	od 20 zł do 100 zł włącznie	od 100 zł do 1000 zł włącznie	powyżej 1000 zł

3	Liczba oszustw wewnętrznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy	do 2 włącznie	od 2 do 5 włącznie	od 5 do 10	powyżej 10
Wskaźniki jakościowe:					
Lp.	Wskaźnik	OCENA			
		1	2	3	4
4	Dystrybucja produktów	bank dystrybuuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	sprzedaż bezpośrednia plus przez pośredników, nie wymagających zgody KNF	sprzedaż bezpośrednia plus przez pośredników wymagających zgody KNF	sprzedaż bezpośrednia oraz franczyza
5	Identyfikacja klienta	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	Dopuszcza się identyfikację klienta w oparciu o potwierdzony przez inny organ dokument	Dopuszcza się identyfikację klienta w oparciu o procedury podmiotu, któremu bank powierzył realizację czynności w ramach outsourcingu	Dopuszcza się możliwość braku weryfikacji tożsamości klienta w banku
6	Samowystarczalność (Uzależnienie od dostawców usług informatycznych)	Bank w warunkach awaryjnych jest samowystarczający	Bank wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank wymaga umiarkowanego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank jest istotnie uzależniony od podmiotu zewnętrznego
7	Rodzaj Centrum Zapasowego	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Bank posiada dostęp do środowiska zapasowego	Bank nie posiada dostępu do środowiska zapasowego ale posiada zawarte umowy	Bank nie posiada środowiska zapasowego oraz nie zawarł umów

Ocena profilu ryzyka operacyjnego:

1. Ocena 1-2 – poziom akceptowalny
2. Ocena 3 – poziom ostrzegawczy
3. Ocena 4 – poziom krytyczny

W kolejnych latach obowiązywania strategii działania Banku planuje się następujący profil ryzyka operacyjnego:

Lp	Wskaźniki	2024	2026	2027	Docelowy profil ryzyka
1	Wielkość rezerw na sprawy sądowe /fundusze własne	od 0,25 % do 0,50 % włącznie	od 0,25 % do 0,50 % włącznie	od 0,25 % do 0,50 % włącznie	Akceptowalny
2	Wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na każdy milion sumy bilansowej	od 20 zł do 100 zł włącznie	od 20 zł do 100 zł włącznie	od 20 zł do 100 zł włącznie	Akceptowalny
3	Liczba oszustw wewnętrznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy	do 2 włącznie	do 2 włącznie	do 2 włącznie	Akceptowalny
4	Dystrybucja produktów	bank dystrybuuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	bank dystrybuuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	bank dystrybuuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	Akceptowalny
5	Identyfikacja klienta	Dopuszcza się identyfikacje klienta w oparciu o potwierdzony przez inny organ dokument	Dopuszcza się identyfikacje klienta w oparciu o potwierdzony przez inny organ dokument	Dopuszcza się identyfikacje klienta w oparciu o potwierdzony przez inny organ dokument	Akceptowalny
6	Samowystarczalność (Uzależnienie od dostawców usług informatycznych)	Bank wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Akceptowalny
7	Rodzaj Centrum Zapasowego	Bank posiada dostęp do środowiska zapasowego	Bank posiada dostęp do środowiska zapasowego	Bank posiada dostęp do środowiska zapasowego	Akceptowalny

				0	
--	--	--	--	---	--

Docelowy profil ryzyka operacyjnego w Banku można określić jako akceptowalny.

Bank zakłada tolerancję / apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 50% utworzonego wymogu kapitałowego, tj. suma strat z tytułu ryzyka operacyjnego w kolejnych latach nie przekroczy 50% utworzonego, zgodnie z załącznikiem r 14 do uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

Bank określa wartości progowe strat z tytułu ryzyka operacyjnego w ramach poszczególnych klas zdarzeń w horyzoncie czasowym obejmującym okres obowiązywania Strategii działania Banku:

Rodzaj zdarzenia	2025	2026	2027
1. Oszustwa wewnętrzne	0,1% FW	0,1% FW	0,1% FW
2. Oszustwa zewnętrzne	0,2% FW	0,2% FW	0,2% FW
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,1% FW	0,1% FW	0,1% FW
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0,1% FW	0,1% FW	0,1% FW
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0,2% FW	0,2% FW	0,2% FW
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	0,2% FW	0,2% FW	0,2% FW
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	0,1% FW	0,1% FW	0,1% FW

gdzie FW oznacza fundusze własne Banku

Działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości progowe sum strat zostaną przekroczone to:

1. Identyfikacja przyczyn przekroczeń,
2. Określenie działań zależnych od przyczyn przekroczenia:
 - a) organizacyjnych,
 - b) proceduralnych,
 - c) technicznych.
3. Weryfikacja planów awaryjnych oraz planów ciągłości działania
4. Modyfikacja technicznych systemów zabezpieczających
5. Weryfikacja procedur kontrolnych
6. Weryfikacja procedur operacyjnych
7. Szkolenia pracowników

8. Ocena możliwości transferu ryzyka.

Szczegółowy opis działań podejmowanych w przypadku wzrostu ryzyka znajduje się w regulacjach operacyjnych Banku.

Założenia dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej na który składa się:

1. Kontrola wewnętrzna (funkcjonalna),
2. Komórka ds. zgodności,
3. Komórka kontroli wewnętrznej,
4. Audyt wewnętrzny, sprawowany przez odpowiednią jednostkę zarządzającą SOI.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna jest sprawowana jako kontrola bieżąca na każdym stanowisku, ponadto w obszarach objętych wysokim ryzykiem operacyjnym wprowadzono zasady tzw. kontroli „na drugą rękę”. Stanowiska kasowe są poddawane kontroli co najmniej raz w kwartale.

Kontrolą następną jest objęte każde stanowisko co najmniej raz w roku w ramach tzw. kontroli kierowniczej.

Audyt ryzyka operacyjnego jest przeprowadzany w Banku co najmniej raz w ciągu 24 miesięcy.

Szczegółowe zasady kontroli wewnętrznej i audytu zawarte są w Regulaminie kontroli wewnętrznej.

Wymienione powyżej działania mają na celu poprawę jakości pracy Banku, co powinno się przełożyć na wzrost pozycji konkurencyjnej Banku.

RYZIKO ICT

Celem strategicznym w zarządzaniu ryzykiem ICT jest zapewnienie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji oraz ciągłości świadczenia usług teleinformatycznych. Realizacja powyższych celów ma za zadanie wzmocnienie operacyjnej odporności cyfrowej, zgodnie z zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej, zwanego dalej Rozporządzeniem „DORA”.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem ICT obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) rozwój wykorzystywanego oprogramowania,
- 2) analiza wpływu zmian oprogramowania, rozwiązań sieciowych, sprzętu, infrastruktury przyłączeniowej na operacyjną odporność cyfrową Banku,
- 3) zmiany w zakresie danych przetwarzanych w ramach działalności Banku,
- 4) rozwój infrastruktury teleinformatycznej,
- 5) monitorowanie i zarządzanie incydentami związanymi z naruszeniem bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego
- 6) identyfikacja zagrożeń mających wpływających na poziom ryzyka ICT,
- 7) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka ICT,

- 8) zmiany organizacyjne i procesowe w zakresie zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- 9) działania organizacyjno-proceduralne,
- 10) analiza zagrożeń związanych ze zlecaniem czynności na zewnątrz oraz pracą zdalną.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w Banku Spółdzielczym w Kolnie, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Rozwój wykorzystywanego oprogramowania

Kierunki rozwoju wykorzystywanego oprogramowania:

- 1) rozwój systemów informatycznych wspierających realizację produktów w placówkach, poprzez Internet oraz poprzez bankowość mobilną;
- 2) rozwój systemów informatycznych wspierających realizację produktów w zakresie przyjmowania i monitoringu zabezpieczeń na nieruchomościach;
- 3) rozwój systemów wspierających zarządzanie ryzykiem i funduszami własnymi,
- 4) rozwój systemów wspierających monitoring ekspozycji kredytowych
- 5) rozwój systemów wspierających sprawozdawczość obowiązkową,
- 6) ocena ryzyka odseparowania oprogramowania krytycznego od pozostałych systemów w celu ograniczenia zakażeniem przez wrogie oprogramowanie.

Zmiany w zakresie danych przetwarzanych w ramach działalności Banku

Kierunki rozwoju baz danych wynikające ze strategii

- 1) Rozwój systemów informatycznych wspierających realizację produktów w placówkach i poprzez Internet oraz bankowość mobilną;
- 2) Rozwój systemów informatycznych wspierających realizację produktów w zakresie przyjmowania i monitoringu zabezpieczeń na nieruchomościach
- 3) Rozwój systemów wspierających zarządzanie ryzykiem.
- 4) Analiza możliwości przechowywania, przetwarzania danych w systemach dostarczanych przez dostawców zewnętrznych.

Rozwój infrastruktury teleinformatycznej

Kierunki rozwoju infrastruktury teleinformatycznej to:

- 1) sukcesywna wymiana bazy sprzętowej w placówkach, jako proces ciągły;
- 2) w przypadku rozwoju sieci placówek rozwój infrastruktury sieciowej i wyposażenia placówek w sprzęt komputerowy i oprogramowania, ewentualne inwestycje w infrastrukturę sieciową i zabezpieczenia,
- 3) eliminowanie oprogramowania nie posiadającego wsparcia producenta,
- 4) Certyfikacja systemów pocztowych, platform wymiany informacji z podmiotami zewnętrznymi, wykorzystywanych stron internetowych itp.
- 5) Analiza ryzyka przyłączeniowego w przypadku korzystania z oprogramowania zewnętrznych dostawców usług.

Zmiany organizacyjne i procesowe w zakresie zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego

Kierunki rozwoju wynikające z analizy celów Strategii rozwoju Banku:

- 1) Zwiększanie kompetencji pracowników odpowiedzialnych za administrowanie systemami IT;
- 2) Zwiększanie kompetencji pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo środowiska IT;
- 3) Powiększanie świadomości pracowników w zakresie bezpieczeństwa IT;
- 4) powiększanie świadomości klientów w zakresie bezpieczeństwa IT;
- 5) okresowe szkolenia pracowników i członków Rady Nadzorczej w zakresie operacyjnej odporności cyfrowej, zgodnie z Rozporządzeniem DORA;
- 6) Stała weryfikacja zasad raportowania w zakresie operacyjnej odporności cyfrowej, zgodnie z Rozporządzeniem DORA;

RYZIKO WYNIKU FINANSOWEGO (BIZNESOWE):

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu podejmowanego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia działania) oraz monitorowania wykonania planu.

Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego,
2. Analiza potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania,
3. Analiza konkurencji w zakresie rozwoju oferty oraz polityki cenowej,
4. Dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów,
5. Zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów,
6. Elastyczność w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen,
7. Prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach (dożynki itp.),
8. Aktywizacja sprzedaży, budowanie postaw prosprzedażowych,
9. Optymalizacja kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych,
10. Uwzględnienie czynników ESG w strategii działania Banku.

Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.

Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno - finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

RYZIKO KAPITAŁOWE:

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, Tier podstawowy I i TIER II.
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE, z późniejszymi zmianami (BASEL III),
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Struktura funduszy własnych:

1. Fundusze własne banku obejmują sumę:

- 1) kapitału Tier I oraz;
- 2) Kapitału Tier II.

2. Uznany łączny kapitał to suma:

- 1) kapitału Tier I oraz;
- 2) Kapitału Tier II, którego wysokość nie przekracza $\frac{1}{3}$ kapitału Tier 1.

Kapitały wysokiej jakości:

1. Kapitał podstawowy Tier I;
2. Kapitał Tier I.

Kapitał założycielski: Kapitał Tier 1, pomniejszony o fundusz ogólnego ryzyka.

Poziom funduszy własnych:

1. Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych banku na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych

określonych w pakiecie CRD IV / CRR (BASEL III).

- 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej **10,50%, a od września 2025 roku** na poziomie co najmniej **11,50%**, oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż **8,50%, a od września 2025 roku** na poziomie co najmniej **9,50%**.
4. W przypadku obniżenia łącznego wskaźnika kapitałowego poniżej minimalnego wymaganego przepisami prawa (10,50%), bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR.
8. W celu utrzymania wskaźników kapitałowych na wymaganym poziomie Bank może podjąć następujące działania:
 - 8.1. Wzrost funduszu zasobowego z tytułu odpisu zysku,
 - 8.2. Analiza zasad tworzenia wymogów kapitałowych,
 - 8.3. Zmiana struktury aktywów pod kątem wag ryzyka,
 - 8.4. Zmiana struktury aktywów na bardziej dochodowe,
 - 8.5. Sprzedaż części portfela kredytowego.

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założeń do planu ekonomiczno-finansowego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na wskaźnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci bądź nadwyżki ponad wymagalny minimalny wskaźnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE (BASEL III) z uwzględnieniem buforów kapitału.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe. Zasady tworzenia wymogów kapitałowych zawiera Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej.
3. W Polityce kapitałowej Bank określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono jednocześnie:
 - a) **więcej niż 10%** uznanych kapitałów Banku,
 - b) **10% uznanych kapitałów** tych podmiotów.

7. Przekroczenie limitów, o których mowa w ust. 6 wymaga przeprowadzenia dodatkowych analiz, które winny obejmować wpływ na przestrzeganie limitów koncentracji oraz na wysokość wskaźnika kapitałowego i wraz z wnioskami wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Banku.
8. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

2. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) oraz pozostałych wskaźników kapitałowych na poziomie nie niższym niż wymagany minimalny poziom regulacyjny, zgodnie ze wskazaniem Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.
3. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
4. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzane przez Zarząd Banku.
5. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
6. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
 - 1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie określonym w strategii działania i w planie ekonomiczno-finansowym;
 - 2) dąży do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:
 - a) fundusz udziałowy: maksimum 10%,
 - b) fundusze: zasobowy i rezerwowy łącznie: minimum 90%;
 - 3) przeznacza co najmniej 85% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
 - a) strategią rozwoju banku,
 - b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
 - c) zmiennością wyniku finansowego netto,
 - d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną;
 - 4) posiadanie współczynnika kapitału podstawowego CET1 oraz wskaźnika C/I na poziomie określonym w Stanowisku KNF w sprawie polityki dywidendowej,
 - 5) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 5% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 30% funduszu udziałowego banku;

- 6) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie od minimum 7% do maksymalnie 9,5% funduszy własnych banku;
- 7) ogranicza zaangażowanie kapitałowe w kapitałowe instrumenty finansowe, które nie są kwotowane na aktywnych rynkach do poziomu maksymalnie 10% funduszy własnych banku.

Bank przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych oraz opracowuje kapitałowe plany awaryjne, opisane w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

Limity ograniczające ryzyko kapitałowe w Banku Spółdzielczym w Jabłonce wynoszą:

Lp	Ryzyko	Limit obowiązujący
1	Kredytowe	60% funduszy własnych
2	Rynkowe	2% funduszy własnych
3	Operacyjne	10% funduszy własnych
4	Płynności i finansowania	2% funduszy własnych
5	Stopy procentowej w księdze bankowej	2% funduszy własnych
6	Koncentracji (limity)	2% funduszy własnych
7	Kapitałowe	2 % funduszy własnych

Ryzyko ESG

Celem strategicznym w obszarze zarządzania ryzykiem ESG jest propagowanie i wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja tego celu odbywa się poprzez:

3. Działalność kredytową,
4. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
5. Działalność własną Banku,
6. Doskonalenie narzędzi do raportowania w sprawie ESG.

Ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej lub ładu korporacyjnego (ESG) nie są traktowane jako odrębne komponenty ryzyka bankowego, lecz wpływają na różne rodzaje ryzyka finansowego, operacyjnego oraz strategicznego i biznesowego, w szczególności na ryzyko: kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne i reputacji.

Działalność kredytowa:

1. Bank wspiera lokalne inicjatywy w formie kredytowania przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska,
2. Bank wspiera lokalne inicjatywy w formie kredytowania przedsięwzięć na rzecz zrównoważonego rozwoju takich jak rozwój infrastruktury zapewniającej brak

wykluczenia osób z niepełnosprawnościami,

3. Bank oferuje atrakcyjne kredyty na cele związane z ochroną środowiska,
4. W Banku kredytobiorcy są poddawani ocenie pod kątem wpływu na ryzyko ESG,
5. Wyniki ww. ocen są raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej,
6. Bank doskonali narzędzia oceny i raportowania w sprawie ESG,
7. Bank śledzi ofertę Zrzeszeniową w zakresie wspierania działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Ryzyko operacyjne:

Z uwagi na niematerialność oraz niepewność co do czasu pojawienia się skutków, a jednocześnie potencjalny istotny wpływ na Bank i jego kontrahentów, w tym w obszarze ryzyka operacyjnego i ryzyk z pogranicza tego ryzyka, działania Banku w zakresie uwzględnienia ryzyka ESG w ramach ryzyka operacyjnego polegają na:

- 1) uwzględnieniu w procesie identyfikacji i monitorowania potencjalnej materializacji czynników ryzyka ESG, które mogą w efekcie prowadzić do powstania strat operacyjnych, uszczerbku na reputacji lub uszczerbku prawnego;
- 2) oznaczanie w prowadzonych przez Bank bazach zdarzeń/strat operacyjnych spowodowanych czynnikami ryzyka ESG;
- 3) uwzględnieniu w planach ciągłości działania oraz planach awaryjnych, a także w scenariuszach testów tych planów, ryzyka środowiskowego (fizycznego), aby zapewnić ciągłość i zdolność do przywrócenia działalności po katastrofach, z uwzględnieniem położenia geograficznego Banku, jego aktywów rzeczowych i uzgodnień dotyczących outsourcingu;
- 4) podejmowanie działań mitygujących, w szczególności poprzez ocenę zgodności ekspozycji Banku z obowiązującymi standardami ESG, w celu zapobiegania przyszłym skutkom finansowym w postaci uszczerbku na reputacji lub uszczerbku prawnego;
- 5) uwzględnieniu czynników ryzyka ESG w procesie samooceny ryzyka operacyjnego oraz w scenariuszowych testach warunków skrajnych, a także sprawdzanie aktualności i wykonalności/gotowości procedur;
- 6) podejmowanie wszelkich innych działań, określonych w procedurach szczegółowych Banku, w celu zapewnienia wysokiej odporności operacyjnej i zgodności ze standardami ESG.

Działalność własna Banku:

Relacje z pracownikami:

Zasady zarządzania ryzykiem ESG w relacjach z pracownikami są być ujęte w Polityce kadrowej, regulaminie pracy, w regulaminie wynagradzania, Polityce zarządzania konfliktami interesów, w tym w polityce różnorodności. Zapisy ww. dokumentów powinny zapobiegać dyskryminacji, mobbingowi, powinny zakładać otwarcie Banku na pracowników ze szczególnymi potrzebami.

Bank działa w oparciu o przepisy prawa, w związku z tym naturalnie stosuje zasady sprawiedliwości społecznej i przestrzega zasad ładu korporacyjnego i wewnętrznego.

Istotnym elementem polityki zarządzania ryzykiem ESG to stałe budowanie świadomości wśród pracowników i system szkoleń.

Plan nakładów inwestycyjnych:

Bank wykorzystuje dobre wyniki finansowe nie tylko w kumulowanie kapitałów ale również w inwestycje w systemy przyjazne środowisku, które jednocześnie poprzez energooszczędność, oszczędność wody itp. są inwestycjami zapewniającymi oszczędności kosztów w czasach spadku rynkowych stóp procentowych oraz zapobieganie występowaniu awarii.

W ramach planowania nakładów inwestycyjnych związanych z ESG Bank podejmuje działania w kierunku:

1. Kompleksowej modyfikacji systemu oświetleniowego – zmiana na energooszczędne wykorzystujące system czujników,
2. Wdrażania systemów oszczędzających wodę,
3. Modernizacja systemów sanitarnych i kanalizacyjnych
4. Wymiana sprzętu na nowoczesny, energooszczędny,
5. Wymiana środków transportu na przyjazne środowisku,
6. Cyfryzacja przepływów informacji, korespondencji, faktur itp. co pozwoli zaoszczędzić zużycie papieru i stosowanie systemów pracy zdalnej,
7. Gospodarowanie odpadami,
8. Instalacja paneli fotowoltaicznych oraz magazynów energii,
9. Unikanie działań dezinformacyjnych dotyczących zrównoważonego rozwoju (Greenwashing),

Doskonalenie narzędzi do raportowania w sprawie ESG

Bank sukcesywnie parametryzuje system ewidencyjno – księgowy w celu dostosowania eksportu danych do oczekiwań:

- wewnętrznych w sprawie raportowania ryzyka ESG do Zarządu i Rady Nadzorczej,
- zewnętrznych, dotyczących wymogów sprawozdawczych w ramach sprawozdawczości obowiązkowej,
- w zakresie ujawnień,
- dostosowanie zapisów wynikających taksonometrii ESG.

ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym – Prezes Zarządu,
- 4) Komórka monitorująca ryzyko –Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz
- 5) Administrator Bezpieczeństwa Informatycznego (ABI)
- 6) Komórka ds. zgodności,
- 7) Audyt wewnętrzny,
- 8) Komórka kontroli wewnętrznej,
- 9) Pozostali pracownicy Banku.

Bank zapewnia niezależność Komórki monitorującej ryzyko poprzez zapewnienie jej bezpośredniego dostępu do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

- 1) **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).
- 2) **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
- 3) **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.
- 4) **Komórka monitorująca ryzyko** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom tj. Zarządowi i Radzie Nadzorczej i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
- 5) **Administrator Bezpieczeństwa Informatycznego (ABI)** - Komórka ds. bezpieczeństwa pełni rolę funkcji kontroli (ryzyka), w tym ma obowiązek zarządzania ryzykiem związanym z ICT i nadzór nad nim. Odpowiada za zapewnienie, że ryzyko dotyczące bezpieczeństwa informacji i ryzyko bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego Banku (ryzyko ICT) jest odpowiednio zarządzane, w tym analizuje i ocenia poziom ryzyka ICT.
- 6) **Komórka ds. zgodności** – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku. Wykonuje zadania stanowiące weryfikację bieżącą pionową oraz testowanie pionowe zgodnie z Regulaminem kontroli wewnętrznej oraz z Matrycą funkcji kontroli
- 7) **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony Jednostce zarządzającej systemem ochrony.
- 8) **Komórka kontroli wewnętrznej** ma za zadanie przeprowadzanie testów stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej, zgodnie z matrycą funkcji kontroli oraz planem testowania.
- 9) **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania

poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

SYSTEM INFORMACJI ZARZĄDCZEJ

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) Informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy statutowe,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 6) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 7) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
 - a) Wykonanie planu ekonomiczno-finansowego (w tym przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne),
 - b) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
 - c) strukturę przychodów i kosztów,
 - d) wyniki osiągane na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
 - e) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 6) realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

W realizacji systemu informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:

- 1) Rada Nadzorcza,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Główny Księgowy,
 - 4) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz
 - 5) Zespół sprawozdawczości,
 - 6) Zespół finansowo-księgowy,
 - 7) Informatyk (ASI),
 - 8) Inspektor Ochrony Danych (IOD),
 - 9) Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI),
 - 10) Komórka ds. zgodności,
 - 11) Komórka kontroli wewnętrznej.
 - 12) Zespół Analityków Kredytowych,
 - 13) Analityk Monitoringu Kredytowego.
1. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:
- 1) miesięcznie Zarząd otrzymuje informację o sytuacji finansowej Banku oraz informację w zakresie monitoringu ryzyka stopy procentowej.
 - 2) w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza kwartalna zostaje przekazana w terminie:
 - a) do ostatniego dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - analiza struktury, limitów oraz poziomu rezerw celowych, przeprowadzanie testów warunków skrajnych, analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - b) do końca pierwszego miesiąca po upływie kwartału w zakresie: klasyfikacji ekspozycji kredytowych, restrukturyzacji i windykacji kredytów zagrożonych, analizy odstępstw w przypadku transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym, zabezpieczeń kredytów, analizy kredytów udzielonych w konsorcjum.
 - 3) W zakresie ryzyka operacyjnego – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza,
 - 4) W zakresie ryzyka braku zgodności - analiza zostaje przekazana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej raz w roku w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza,
 - 5) W zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu przekazywana jest do 20 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy.
 - 6) w zakresie ryzyka rynkowego - do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza.
 - 7) Raz w roku do końca pierwszego kwartału po zakończeniu roku – weryfikacja przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.

- 8) raz w roku na początku roku ocena skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, skuteczności zarządzania ryzykiem istotnym, efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności
2. Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej w cyklach
 - a) kwartalnych: - informację na temat ogólnego poziomu ryzyka (analiza wskaźników ogólnego poziomu ryzyka) oraz sytuacji finansowej Banku i realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową,
 - b) Co najmniej raz w roku – syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową

Sporządził: Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz

Zatwierdził: Zarząd Banku
Uchwałą numer 27/4 z dnia 26.05.2025 roku